

כניסת שבת:

ירושלים: 16:08

ת"א: 16:27

חיפה: 16:17

יציאת שבת:

ירושלים: 17:23

ת"א: 17:22

חיפה: 17:21

השבוע בגליון:

4

מרתק:

שוב: מדור "עד החתונה - זה יעבור.." - פרק ג'!

מרגש:

תפילתו של מטייל-יער..

3

מרתק:

קולות מרח' ז'בוטינסקי!

מיוחד:

הצבעי מ'בתי-ויטנברג' - למנוחות

4

הגליון יו"ל ע"י:

מכון "בלבבי" -

יהדות מלב אל לב

~~~

פרטים בקרוב!

יריית פתיחה / אישי פרי

את הצרכים האלמנטאריים הללו, לאלוקות.

למעשה, זהו גם רעיונו של המעשר המופרש מן הממון, הנזכר בהמשך הבטחת יעקב. שכן, הוא בא לתת מקום לאלוקים, גם בסבך הכסף, ולהזכיר ליהודי מי-הוא ה'בוס' האמיתי כאן.

אז אכן: לא תאב יעקב ללחם למאכל, גם לא לבגד למלבוש. מבקש הוא לממש את החלום שחולם רגע לפני, בהר המוריה: "סולם מוצב ארצה - וראשו מגיע השמימה".

ואולי, אולי, זהו גם פשר הנעורות כנשוק-נחש של יעקב, בעודו נדהם: "אכן יש אלוקים במקום הזה ואנוכי לא ידעתי".

יעקב נדהם. מגלה כעת שגם "במקום הזה" היינו - מחוץ לדלתי ישיבת שם-ועבר, בה הגה אך טרם לכן, יש רוח אלוקית המרחפת על פני הכל.

עד-היום הכיר יעקב את דלתותיו המסוגרות של בית המדרש. היום, נדרש להוציא את בית המדרש החוצה - למרחבי החיים. שמחתי, כי מצאתי ברוח הדברים האחרונים, בספר הקדוש "נתיבות שלום", לרבי מסלונים זצ"ל.

1. כי לא על לחם לבדו!

אם יהיה אלוקים עימדי ושמרני בדרך זה ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש וכו'.

כבר כילד קט ורך-בשנים, מבקש אני לעמוד על סודו של מקרא זה: כלום יעקב אבינו מתרה בפני אלוקיו, ואף אם-לא, מדוע ישים עינו של איש האלוקים בלחם או בלבוש? האומנם כן?! נקדים:

חלומו הטמיר של יעקב אבינו בהר-המוריה, שכותרתו הוא "סולם מוצב ארצה - וראשו מגיע השמימה", מבטא במידה רבה, לפי פירוש ספרי החסידות, את האידיאה היהודית הישנה, אשר לא דוחקת את רגלי החול החומרי העכור, אלא חופנת אותו בלב הרוח. עד שהמגושם ביותר הופך לנאצל, קדוש ומרומם. אם נתרגם את מילות התורה, זה נשמע כך: "סולם מוצב ארצה" - בארציות החיים האפרוריים, אך מאידך גם כאשר עוסק בהם, "ראשו" ומוחו מעפילים בהשגות של "השמימה".

לאור-זאת נראה, שבדיוק על ברכי אידיאה זו ממשיך יעקב ופורש את תחינתו בפני האלוקים: אם, הוא מצהיר, ייתן בידי האלוקים לחם לאכול ובגד ללבוש, אזי ארתום אף אותם,

גליון "פרשניית השבוע" - יהדות מלב אל לב!

עורך ראשי: אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמואליק כהן.

לקבלת הגליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

2. קולות מרח' ז'בוטינסקי

ובדורך אחרת: אחי היקר והעילוי, ר' שמעון יחי' היה תמיד שב על הפניה המופלאה שלו באשר לחלום יעקב: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", אמר שמעון, "הוא הצדיק. ראשו נטוע איתנו בארץ, אך למעשה מעשיו נמצאים ברום-שמים. הוא לגמרי מנותק מהלך-הרוח הארצי הפשוט שלנו".

במבט לאחור - מילד שקולט שביבים בשולחן השבת עד היותי בוגר בן-דעה, אני קולט כמה שהדברים נכוחים. מרן הרב עובדיה זצ"ל, כמשל.

במסגרת סקירת דמות-הענקים הזו של הראשון-לציון ונשיא מועצת חכמי התורה, אני מתוודע אט-אט לשני "הרב עובדיה": זה שיורד לעם ומדבר בשפה פשוטה - אפילו לילדים רכים שבקושי יודעים מה זה ספר. ומאידך את איש האלוקים, המסוגף בפניתו ובספריו הנערמים אל-על ולא יודע מהי מכולת בכלל.

במסגרת מבדק מרתק וראשון מסוגו עבור ביטאון יהדות ספרד "יום ליום", הטיתי אוזניי השבוע לקולות השכנים של הראשון-לציון, מרחוב ז'בוטינסקי 36, כמו גם ברחוב אלקנה 8 או הקבלן 45, ובכולם אני שומע צליל אחד: צליל המיית הלב של הרב עובדיה מול הגמרא והספרים. מכולם אני שומע על הרב עובדיה של הגמרא. מזכירים לי שוב ושוב כי הרב עובדיה לא ידע טיבה של מכולת, והחנות היחידה שהכיר והוקיר הייתה חנות הספרים - לחם-חייו.

ומאידך, אני עושה אוזניי כאפרכסת, ואני שומע ממשפחות הורביץ' או לוי על הרב עובדיה האחר: הארצי. זה שאף-רץ לילד בן שמונה שנחבט עזות מקיר הרחוב, כאשר נפל עם אופניו ארצה. או זה שמכין לצעיר בגיל-נעורים כוס תה מהבילה, רק בגלל שהוא לומד עם בנו הקט בן ה-4 בחצר המשותפת. וגם זה ששואל איש-צבא שיוצא למלחמת יום הכיפורים, אם הוא "מסתדר עם המשכורת".

קחו עמכם הגדרה: **אולי לא ידע הרב עובדיה מהי "מכולת" - אך ידע גם ידע את עולמו של בעליה!**

אז כן, אני מהרהר לעצמי, היו באמת שני הרב עובדיה. אך שניהם נפגשו באותו צומת חיים - ובאותה אישיות טמירה.

בזמננו לא יימצאו אישים כאלו - שיצליחו לפלס-דרך, בכדי להאציל ועדיין להיות נאצלים. להיות כל-כך למעלה, בערפלי-טוהר של גמרא, אך כל-כך "למטה" - בסיפורים של עליבות החיים.

לא קלה היא מלאכה זו של איש מורם-מעם, לנתק עצמו כביכול ממוסרות גדלותו העדינה, ו"לרדת לעם". זהו לא-פחות מפרדוכס-אימים. אבל היא חכמתו של איש-יעקב:

"סולם מוצב ארצה", מחד, ו"ראשו מגיע השמימה", מאידך.

אלו-הם הקולות ששמעתי מרחוב ז'בוטינסקי!

בגדר איסור הנאה ממעשה נס

הנה, בפרשת השבוע שח לנו המדרש כי האבנים בהר-המורייה מתגוששות: "עלי יניח צדיק ראשו", טוענת כל אחת לכתר. ולבסוף מתחולל נס וכולן מתחברות לגוש אחד מוצק.

ובקונטרס "ישא פרי", אותו העליתי בימי-חורפי (ניתן לקבלו בחינם במייל) נכתבה תמיהה: ידוע לנו מן הספרים כי אסור להנות ממעשה שנעשה על ידי נס (ראו רש"י תענית כד, אושם בספרי האחרונים). ומעתה, תישאל השאלה, האיך יעקב נהנה מהאבנים שנוצקו על ידי נס.

ונראה ליישב ובהקדם, דהנהגם תמהו רבים וטובים, האיך נהנו ישראל מנס פך השמן - האסור ליהנות משמן נס. ונראה בפשטות דמצוות לאו ליהנות ניתנו ואין כאן "הנאה" (ראה ראש השנה כח, א).

אולם נראה עוד ליישב, ובדרך חידוש רב, לאור מה שנקט בספר עיני שמואל שבת כא, א כי האיסור ליהנות ממעשה הנס נובע מגדר של דין "מעילה" מהקדש. שכן "השמיים - שמים לה". ולפיכך, כל יצירה שמימית שייכת להקב"ה ולא לאדם. (ראה שורש זה, בגמרא ברכות לה, ב כלפי חובת ברכה, שמפסוק זה אנו למדים, שכל האוכל בלא ברכה כאילו מעל בקדשי המקדש שאסורים בהנאה).

ומעתה נחדש, שכל-זה נאמר רק כלפי יצירה שמימית חדשה, אך דבר שכבר היה בעולם, אך נהווה בדרך נס לצורה אחרת, אינו בגדר "שמיים" שאסור בהנאה, שכן כבר היה בעולמנו שלנו. ושונה הוא הדבר מגולם שנוצר בידי שמים וכל כדומה. ולפי-זה ניישב שגם בנס השמן וגם בנס האבנים, הדברים כבר היו בעולם, אלא שנעשה בהם נס, וממילא אין כל איסור ליהנות מהם!

שאלה: עשיו רודף אחרי יעקב. מה עושים כאשר בבית שלנו אח רודף אח ושניהם מתגוששים קשות?

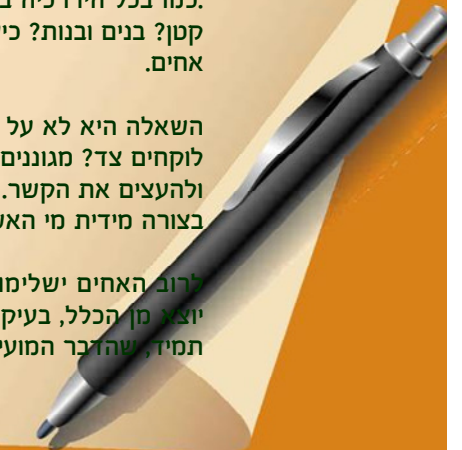
תשובה:

אחים, לא בדומה לשום קרבה משפחתית אחרת, יצאו מרחם אחד. אין כמו תפילת אחים זה על זה. לא קיים קשר כמו קשר בין אחים. לרוב דווקא, ההורים מפריעים לקשר טבעי וחיוני זה להתפתח בצורה חיובית בכך שהם מתערבים לטובת צד זה או אחר. לא סתם משה רבנו התפלל על אחותו מרים ובמילים ספורות בלבד א- ל נא רפא נא לה. לא צריך יותר מכמה מילים - כי תפילה על אח שלי מתקבלת מיידית ללא צורך להכביר מילים. אם היה לנו מושג כמה חשוב הקשר הזה ולאן הוא יכול להוביל, היינו מטפחים אותו הרבה יותר. כמו בכל היררכיה בחיים, גם נושא האחים טעון. מה מקומי במשפחה? בכור סנדוויץ' או קטן? בנים ובנות? כשרונות? העדפות? לא חסר טריגרים שיוכלו להתנחלויות ומריבות בין אחים.

השאלה היא לא על מה רבים אלא מה עושים עם הילדים כשהם רבים. מתערבים להם? לוקחים צד? מגוננים או מענישים? או שנותנים להם לפתור את הדברים ביניהם וכך לפתח ולהעצים את הקשר. ברוב הפעמים יש להעדיף שלא להתערב במריבות ובודאי לא לחרוץ בצורה מיידית מי האשם...

לרוב האחים ישלימו ביניהם הרבה יותר מהר ללא התערבות ההורים. וכמו לכל כלל יש יוצא מן הכלל, בעיקר כאשר נשקפת "סכנה מוחשית" לאחד מהצדדים. ולא לשכוח, כמו תמיד, שהדבר המועיל ביותר זאת תפילה של הורים על ילדיהם.

*הכותב הינו מייסד ויו"ר מוסדות 'מדעים ויהדות' בישראל

אלומת
אור
בג'ונגל
הישראלי

נקודה טובה

תפילתו של מטייל ביער הודי

יער בהודו, שנים אחדות לפנינו.

קבוצת תרמילאים ישראלית יוצאת לטיול ארוך ביער. א. ש., אתיאיסט תושב שכונה ירושלמית מוכרת הוא אחד מאלו. מבלי משים-לב הוא מאבד קשר עם חבריו, והוא נעלם להם. מוצא עצמו בגפו מול יער עבות וקצת מבעית.

עוד רגע נוטים צללי ערב ורק בקבוק מים זעיר עימו. פוגע הוא בנהר. המים קולחים, וליבו לא. עוד רגע לילה, יער, הודו. צמד מצבים בלתי-נתפס.

ברגע זה הוא מבטיח, בכנות, כי אם יהיה ה' עימו, והוא ישמור אותו בדרכו, עד שישוב למקומו, הוא שם כיפה לראש.

היום, לא תאמינו, הוא אברך-משי חרדי, עם שלושה ילדים בעל מראה יהודי-חינוכי.

תפילתו של המטייל ביער ההודי. כמו תפילתו של יעקב בהר המורייה.

אם גם אתם נחשפתם ל'נקודה טובה' בלב הג'ונגל הישראלי, פנו למערכת בהקדם!

חנינא 'תופר מנעלים'

**"אני לא צריך טלפון - יש לי טלפון עם ריבוננו של עולם",
כך נימק בפשטות-חייו, רבי חנינא נמירובסקי זצ"ל,
הצדיק הנסתר מ'בתי ויטנברג' הירושלמים שהלך לעולמו
השבוע, את העילה שאיננו מחזיק טלפון בביתו. ישראל
פרידמן ביקר בבית האבלים הצנוע והמבויש, והריח ניחוח
הוד-קדומים**

מזרון מצמר-גפן שנותר על-עומדו מיום החתונה, ספסלי עץ כסוחים ומיטה
מברזל מחולד. זה מה שמצאנו בבית משפחת נמירובסקי, שבפאתי שכונת
'בתי ויטנברג' הירושלמית, כאשר הגענו לשם השבוע בכדי לנחם את
המשפחה על-מות אביה, רבי חנינא זצ"ל.

כל-כך פעם זועק הבית הירושלמי המיושן והמט-ליפול. "הארון", מעידים בפני
בני-הבית, "נותר כבר שישים שנה באותו מקום".

ולא זו בלבד - אפילו טלפון - המצרך האלמנטארי כל-כך לא היה בו בבית הזה.
"יש לי טלפון 24 שעות עם ריבוננו של עולם", נימק פעם רבי חנינא את העילה
שאינו מחזיק בטלפון ביתי.

הטלפון שהיה לרבי חנינא עם ריבוננו של עולם, כנראה היה שרשרת השיעורים
להם האזין בבית המדרש 'זיכרון משה':

"כאשר סיים מלאכתו, מיד היה נס לעבר השיעור בבית המדרש 'זיכרון משה',
מעיד הנכד. "סבא המנוח, למד שמונה שעות תמימות ביום. הוא ניצל כל רגע.
היה רץ משיעור לשיעור. בין לבין, היה מגיח לתקן פה ולתקן שם".

תיאור זה מעלה לי אסוציאטיבית את תיאורו של חנוך - אשר "היה תופר
מנעלים ואומר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

ואיך באמת מצטייר בעיניכם צבעי של 'בתי ויטנברג' בן-ימינו לכאורה? הנה
התשובה: "בשיעורים היה יושב בלי ספר לפניו. ומשהיה חש ששגה מגיד-
השיעור, מיד תקנו על-אתר. זה קרה בספר 'משנה ברורה' כמו-גם בתלמוד.
הוא שלט בהכל שליטה אבסולוטית!".

קשיש ירושלמי, עם חזות של איש של צורה, נכנס לפתע לבית הקט. "דעו-
לכם", אומר לנו, "שאבא מותיר 'ירוש' גם על מעשיו הטובים. ניתן לרשת
אותם הלאה!". הכן, יצחק מאיר, מופתע.

איש-צללים, כך נראה, היה רבי חנינא זצ"ל. בחזותו החיצונית ניכר היה עליו
שצבעי הוא. תעיד מכולת העץ הרעועה והעמוסה במי-יודע-מה, המוקדמת
אותך בחצר הבית. למי שידוע, גם בחייו, היה נראה איש מן הגולה: כובע עגול
ומרופט חבש, וחלוק מאורך ומוכתם עטה על-עצמו. איש פשוט. מאוד.

מאיך, גם דמות אפלולית ובלתי-פתירה הייתה זו של הצבעי הירושלמי.
"הרעפים של השכונה", ממשיך הנכד, "תוקנו על-ידו במהרה, אגב ללא
תשלום, אך איש לא ידע מי חולל זאת. רבי חנינא תיקן, ואחרי דקה או שניים
כבר לא היה שם..".

וכמו בחייו—כך במותו: רבי חנינא ברח מן העולם לפתע. בלי להודיע כל
הודעה מוקדמת. נעלם. הצדיק מ'בתי ויטנברג' נעלם מהחיים—בלי שכמעט
הספיק להכיר אותם..

צאצאיו של רבי חנינא מציינים את ניגון תפילתו של הסב "שהיה מביא את
השומע לדמעות", כלשונם, אך לא מערערים על תפיסתי לפיה היה 'צדיק
נסתר'. "הוא בהחלט עשה הרבה דברים חריגים ומזוירים", הם אומרים, "אך הוא
לא היה 'צדיק נסתר'".
רבי חנינא - אייכה??

עד החתונה - זה יעבור... זווית אחרת על עולם השידוכים!

"הטו-אוזניכם בימי 'שבע ברכות'
ושמעו רחשי 'הספד'. כן, לא פחות.
החתן מהולל בתשבחות. דרשנים
לשעבר ובהווה מרעיפים על איש-
הכלולות דברי פאר וכותרים לו לראש
כתרים. כל-זאת מאין-הפוגות. מניין
המספידים, אם תרשו לי לקרוא לזה
כך, דונה למניין המספידים בלוויית-
עם גדולות"

**אמרו ליה רבנן לרב המנוגא זוטי בהילולא דמר
בריה דרבינא: לישרי לן מר. אמר לה: וי לן
דמיתנן, וי לן דמיתנן (ברכות לא, א)**

דווקא בעיצומה של חתונת מר בנו של רבינא,
מבקש רב המנוגא זוטי להזכיר למתבדחים: "וי-
לנו שאנו מתים, וי-לנו שאנו מתים". מה בעצם
הקשר בין יום חדווה וחיוניות זה ליום המוות
והחידלון? מה בין שמיטה להר-סיני?

הטו-אוזניכם בימי 'שבע ברכות' ושמעו רחשי
'הספד'. כן, לא פחות. החתן מהולל בתשבחות.
דרשנים לשעבר ובהווה מרעיפים על איש-
הכלולות דברי פאר וכותרים לו לראש כתרים.
כל-זאת מאין-הפוגות.

מניין ה'מספידים', אם תרשו לי לקרוא לזה כך,
דומה למניין המספידים בלוויית-עם גדולות.

אין בכוונתי לדכא את חשיבות המנהג. איפכא -
נהדר הוא. בכוונתי רק לעמוד על סגנון הקולות
הנשמעים.

אך האמת היא, שבמידה מסוימת, מבחינת
חברי החתן, בהחלט יש כאן עילה ל'הספד'.
שכן, החתן נוטש ברגעים אלו את חיי החברה
בהם חי עד-הנה, לטובת חיי הבית והמשפחה.
הוא אומר 'שלום' יפה לכולם והולך לעולם
ביתו. כעיקרון, הוא נעלם, לפחות חלקית, מן
ה'נוף' החברתי.

לכן, נראה בדרך רמז, מזכיר רב המנוגא זוטי
דווקא את יום המיתה. כי החתן, אף-הוא לבית-
עולמו הולך. ונטישה זו של חתן הנישא
במזל"ט, מעלה אסוציאטיבית זכרה של נטישה
אחרת. כן.

'הספדים' עלייך ישראל!

**מתוך: קובץ-תורני "מים אדירי"ם, "היול לרגל
נישואי כתב השורות עם בחירת-ליבו תחי'.**

**התנצלות! הגיעו למערכת תלונות כאב מצד
קוראים שהתאוננו על-כך שנתנו בימה לניגונים עם
כלי-זמר ליד הבית החרב - דבר הגורם לטעמים
לחלול. עמכם הסליחה, לא שמנו-לב!**